

Konjunkturální průzkum a souhrnný vývoj ekonomiky České republiky v 1. pololetí 2014 očima...

Ing. Filip Bušina,
Ph.D., MBA

Odborný asistent
na Moskevské státní
technické univerzitě
STANKIN, Fakultě
ekonomiky a manage-
mentu, a externí

spolupracovník na Vysoké škole
finanční a správní v Praze.

Kontakt: filipbusina@seznam.cz
www.filipbusina.cz

Dříve, než se zaměřím na jednotlivé výsledky průzkumu zveřejněné Českým statistickým úřadem, rád bych se vyjádřil k metodě a jejímu významu. Konjunkturální průzkum přináší jistě velice zajímavé informace o hodnocení a očekávání manažerů. Vyslovují je nejen osoby vysoce kvalifikované, ale také osoby vlivné, působící v podnikatelské sféře. Proto zde platí, že jejich hodnocení a očekávání vedou jejich chování, které se proměňuje v nastolení takové situace odpovídající zhruba těmto očekáváním. Tento jev se běžně označuje jako sebenaplnující proroctví. Platí v určité tendenci, ale není to přesná prognóza budoucího vývoje.

Především z výše uvedeného pohledu chci formulovat svůj názor na výsledky průzkumu. Zaměřím se na **oblast průmyslu a oblast stavebnictví**.

V dalších oblastech obchodu a služeb jsou významy obdobné, a nepovažuji proto za nutné nějak více je rozvádět. V průmyslu je hodnocení situace

vyjadřováno slovem uspokojivé v případě necelých 3/5 respondentů. Necelé 2/3 ji hodnotí jako dobrou a přibližně 4 % jako špatnou. Slovo uspokojivé lze obecně považovat za pozitivní vyjádření a z tohoto pohledu pak výsledek 96 % dobré a uspokojivé proti 4 % špatné za přímo excelentní. Jenže „uspokojivé“ zde představuje středovou hodnotu ve stupnici a nelze ji automaticky interpretovat jako pozitivní vyjádření. Protože se tyto středové hodnoty objevují nejčastěji (uspokojivé mezi dobré a špatné, nebo „situace se nezměnila“ mezi „zlepšila a zhoršila“), považoval bych toto středové vyjádření za hodnocení setrvalého nebo stagnujícího stavu. Nakonec v odpovědích na změny se tato neměnnost a trvání objevuje nejčastěji, a neměnnost lze zaznamenat i v časovém porovnání. Tedy hodnocení vykazuje stejné distribuce nyní jako hodnocení v předchozím období. Za významnou informaci považuji zhoršení v poptávce, přestože se zahraniční poptávka nemění. A zcela zásadní je podle mého názoru informace, že 20 % podniků mělo v době průzkumu závazky po splatnosti, a že v tomto směru tedy nedochází k žádoucím změnám. Jestliže něco vyjadřuje problémy ekonomiky, pak je to tento údaj a neměnnost trendu ve směru ke zlepšení.

Stavebnictví se jeví podobně jako průmysl, jen s většími diferencemi v rozdělení odpovědí. Je konstatován neměnný stav, problémem je nízká po-

ptávka a v nejbližším čtvrtletí se nečeká zlepšení. Zakázkově je stavební výroba pokryta přibližně na 9 měsíců. Zaměstnanost podobně jako v průmyslu stagnuje. Údaje dále uvádějí, že oproti průmyslu je ve stavebnictví vyšší podíl závazků po lhůtě splatnosti (28 %) – a ani zde se nejeví nějaký výrazný náznak zlepšení. Osobně se však domnívám, že procentuální číslo závazků po splatnosti je ve stavebnictví oproti uvedenému údaji mnohem vyšší. Lze tak konstatovat, že nálada manažerů v Česku a očekávání jsou setrvalé.

Na základě výše uvedeného a informací ČSÚ, které hovoří o mírném oživení ekonomiky ve 2. čtvrtletí v ČR, si proto musím položit otázku, která se váže k interpretaci výsledků konjunkturálního průzkumu ČSÚ. Rozdíl mezi vyjadřovanou setrvalostí ekonomiky v průzkumu a změnami k lepšímu ve statistických datech může mít minimálně dvojí vysvětlení.

- ▶ Případné změny ve statistikách vykazující oživení považují manažeri za přechodné a neprůkazné.
- ▶ Během dlouhé krize došlo k posunu v myšlení lidí ve směru pesimističtějšího náhledu. (Ovšem vzhledem k obecné neměnnosti lidské povahy si nemyslím, že je druhé vysvětlení správné.)

Obecně lze říci, že konjunkturální průzkum nenaznačuje, že by se situace české ekonomiky v nejbližší době zlepšila.